

Cuprins

Capitolul I. Organizarea statală a puterii.....	1
Secțiunea I. Popor, națiune, putere de stat, puteri publice	1
Secțiunea a II-a. Relația putere politică – putere de stat	2
Secțiunea a III-a. Trăsăturile generale ale puterii organizate statal.	
Deosebirile de alte puteri.....	3
§1. Caracterul de putere.....	3
§2. Caracterul social al puterii statale.....	4
§3. Puterea de stat este o putere de constrângere	4
§4. Puterea de stat este puterea de a exprima și realiza voința guvernanților ca voință general-obligatorie.....	4
§5. Caracterul organizat al puterii statale	5
§6. Suveranitatea puterii de stat.....	5
Secțiunea a IV-a. Separația puterilor, echilibrul puterilor, colaborarea puterilor.....	5
§1. Originile teoriei separației puterilor	5
§2. Teoria clasică a separației puterilor în stat	7
§3. Evoluția explicațiilor privind separația/echilibrul puterilor în stat.....	9
§4. Organizarea statală contemporană a puterii politice.....	11
Secțiunea a V-a. Consacrarea separației puterilor în stat în Constituția României.....	11
Secțiunea a VI-a. Sinteza considerațiilor expuse privind separația/echilibrul puterilor	15
Bibliografie la Capitolul I.....	18
Capitolul II. Partidele politice	21
Secțiunea I. Noțiunea de partid politic	21
§1. Partidele politice și libertatea de asociere	21
§2. Partidele politice și alte forme de asociere	22
§3. Reguli juridice specifice partidelor politice.....	23
§4. Definiția partidului politic	24
Secțiunea a II-a. Scopul asocierii cetățenilor în partide politice.	
Funcțiile partidelor politice	26
Secțiunea a III-a. Categorii și variante de partide politice.....	28
§1. Partide confesionale, partide regionale, partide naționale, partide de clasă, partide etnice.....	28
§2. Partide democratice, partide liberale, partide conservatoare, partide social-democratice, partide de stânga, partide de centru, partide de dreapta	29
§3. Partide de cadre și partide de mase.....	30
§4. Partide suple și partide rigide	30
§5. Partide unice, partide unificate, partide dominante	30
§6. Sisteme de partide politice.....	31
Secțiunea a IV-a. Partidele politice în România.....	32

§1. Scurt istoric al evoluției partidelor politice în România.....	32
§2. Pluripartidismul în România după Revoluția din Decembrie 1989.....	33
Secțiunea a V-a. Câteva exigențe juridice privind partidele politice	34
Bibliografie la Capitolul II	38
Capitolul III. Teoria statului	42
Secțiunea I. Definiția statului și evoluția sa istorică	42
§1. Definiția juridică a conceptului de stat	44
1.1. Concept interdisciplinar.....	44
1.2. Statul ca subiect de drept.....	44
1.3. Statul ca putere politică organizată.....	44
1.4. Statul ca instituție	45
1.5. Statul ca ordine juridică.....	45
1.6. Definiția statului	46
§2. Etapele formării statului	46
2.1. Apariția statului în sens modern	47
a. Statul feudal	47
b. Statul absolutist.....	48
c. Statul de drept și național.....	48
d. Statul de drept și social	48
2.2. Evoluția sistemului juridic.....	49
Secțiunea a II-a. Legitimitatea și funcțiile statului.....	49
§1. Conceptul de legitimitate a statului	49
1.1. Originea puterii de stat	50
1.2. Justificarea modernă a legitimității statului	51
1.3. Controverse doctrinare legate de conceptul de legitimitate a statului.....	51
§2. Conceptul de funcții ale statului.....	52
2.1. Raportul dintre funcțiile statului și actele juridice	53
2.2. Clasificarea funcțiilor statului.....	53
Secțiunea a III-a. Elementele statului.....	54
§1. Populația	55
1.1. Populație și popor.....	55
1.2. Populație și națiune	55
1.3. Populație și cetățenie	56
§2. Teritoriul	56
2.1. Teritoriul – element constitutiv indispensabil al statului.....	57
2.2. Teritoriul – condiție a statului	57
2.3. Delimitarea geografică a teritoriului.....	57
§3. Suveranitatea	58
3.1. Terminologie.....	58
3.2. Evoluție istorică.....	59
3.3. Suveranitatea poporului și suveranitatea națională	60
3.4. Titularul suveranității înțesele ca putere de stat	61
3.5. Definiția suveranității de stat	62
Secțiunea a IV-a. Forma de guvernământ	62
§1. Monarhia.....	62
§2. Republica.....	63
§3. Evoluția formei de guvernământ a statului modern român	64

Secțiunea a V-a. Structura de stat.....	65
§1. Noțiunea de structură (formă) de stat	65
§2. Formele structurii de stat.....	66
2.1. Statul unitar (simplu).....	66
2.2. Statul federativ (compus, unional)	67
§3. Asociațiile de state.....	69
3.1. Uniunea personală	69
3.2. Uniunea reală.....	69
3.3. Confederația de state	70
Secțiunea a VI-a. Organizarea administrativă a teritoriului	70
§1. Noțiunea și importanța organizării administrative a teritoriului	70
§2. Organizarea administrativă actuală a teritoriului României.....	73
2.1. Scurt istoric.....	73
2.2. Unitățile administrativ-teritoriale din România.....	74
a. Județul	74
b. Orașul.....	75
c. Comuna	75
d. Stațiunile balneoclimaterice.....	76
e. Satele și cătunele.....	76
Secțiunea a VII-a. Caracterele statului român.....	76
§1. România – stat național	76
§2. România – stat suveran și independent	77
§3. România – stat unitar și indivizibil.....	79
§4. România – stat de drept, democratic și social	79
Bibliografie la Capitolul III.....	84
Capitolul IV. Sistemul electoral	91
Secțiunea I. Considerații generale.....	91
Secțiunea a II-a. Drepturile electorale ale cetățenilor români.....	92
§1. Unele considerații generale privind drepturile exclusiv politice.....	92
1.1. Sfera drepturilor electorale.....	92
1.2. Dreptul de a alege.....	93
1.3. Dreptul de a fi ales.....	94
1.4. Dreptul de revocare	94
1.5. Drepturile electorale ale cetățenilor români în contextul european	95
§2. Dreptul de vot.....	98
2.1. Universalitatea votului	98
a. Votul cenșitar	98
b. Votul capacitar	99
2.2. Egalitatea votului	101
2.3. Votul direct	102
2.4. Secretul votului.....	102
2.5. Votul liber exprimat	103
§3. Dreptul de a fi ales.....	104
Secțiunea a III-a. Scrutinul.....	106
§1. Concept.....	106
§2. Clasificarea sistemelor electorale	106

2.1. Sistemul majoritar	106
2.2. Sistemul reprezentării proporționale	106
2.3. Sisteme electorale mixte.....	107
a. Sistemul înrudirilor („des apparentements”)	107
b. Sistemul german al buletinului dublu	107
§3. Categoriile de scrutin.....	107
3.1. Tipuri de propuneri de candidați.....	107
a. Scrutin uninominal.....	107
b. Scrutin de listă	108
c. Unul sau două tururi de scrutin.....	108
§4. Avantajele și dezavantajele scrutinului de listă.....	109
§5. Avantajele și dezavantajele scrutinului uninominal	109
Secțiunea a IV-a. Organizarea și desfășurarea alegerilor	110
§1. Stabilirea datei alegerilor.....	110
§2. Stabilirea numărului, delimitarea și numerotarea circumscripțiilor electorale și a colegiilor electorale	110
§3. Listele electorale. Certificatul de alegător. Registrul electoral.....	118
3.1. Listele electorale.....	118
3.2. Certificatul de alegător	120
§4. Birourile și oficiile electorale	121
§5. Secțiile de votare	124
§6. Propunerea candidaturilor	125
§7. Buletinele de vot. Semnele electorale. Ștampilele electorale.....	127
§8. Campania electorală	129
§9. Desfășurarea votării.....	130
Secțiunea a V-a. Stabilirea rezultatelor votării. Atribuirea mandatelor.....	132
§1. Stabilirea rezultatelor votării la secția de votare	132
§2. Rolul Biroului Electoral Central și al biroului electoral de circumscripție în stabilirea rezultatelor votării.....	134
§3. Atribuirea mandatelor.....	135
3.1. Sisteme de atribuire a mandatelor parlamentare	135
3.2. Atribuirea mandatului de Președinte al României.....	139
3.3. Distribuirea și atribuirea mandatelor pentru Camera Deputaților și Senat	140
a. Distribuirea mandatelor la Camera Deputaților și Senat	140
b. Atribuirea mandatelor deputaților și senatorilor	142
§4. Alte reguli electorale	143
Bibliografie la Capitolul IV	144
Capitolul V. Referendumul	147
Secțiunea I. Considerații generale.....	147
Secțiunea a II-a. Instrumentele democrației semi-directe în Constituția României.....	148
§1. Inițiativa populară.....	149
§2. Referendum și plebiscit (terminologie).....	150
§3. Tipuri de referendum	151
§4. Consacrarea referendumului în Constituția României	155

§5. Regimul juridic al referendumului	158
Bibliografie la Capitolul V.....	160
Capitolul VI. Parlamentul.....	162
Secțiunea I. Generalități. Caracterizarea parlamentului.....	162
Secțiunea a II-a. Funcțiile parlamentului	163
§1. Prezentare generală a funcțiilor parlamentului	163
1.1. Funcția deliberativă	164
1.2. Funcția constituantă.....	164
1.3. Funcția jurisdicțională	165
§2. Clasificarea funcțiilor	165
2.1. Funcția legislativă a parlamentului.....	165
2.2. Stabilirea direcțiilor principale ale activității social-economice, culturale, statale și juridice	167
2.3. Alegerea, formarea, avizarea formării, numirea sau revocarea unor autorități statale.....	168
2.4. Controlul parlamentar.....	168
a. Controlul parlamentar exercitat prin dări de seamă, mesaje, rapoarte, programe	170
b. Controlul exercitat prin comisiile parlamentare.....	170
c. Controlul exercitat prin întrebări și interpelări	170
d. Dreptul deputaților și senatorilor de a cere și obține informațiile necesare	172
e. Controlul exercitat prin rezolvarea petițiilor cetățenilor.....	172
f. Controlul exercitat prin avocatul poporului (ombudsman).....	173
2.5. Conducerea în politica externă	175
2.6. Atribuțiile parlamentului privind organizarea internă și funcționarea sa	175
a. Validarea sau anularea alegerii parlamentarilor	175
b. Adoptarea regulamentului de funcționare	175
c. Alegerea organelor interne ale Camerelor Parlamentului	176
d. Stabilirea bugetului propriu.....	176
e. Unele atribuții privind statutul deputaților sau senatorilor	176
§3. Structura parlamentului	176
3.1. Camera aristocratică	177
3.2. Camera federală.....	177
3.3. Camera democratică	178
3.4. Bicameralismul în statele unitare	178
§4. Organizarea internă a parlamentului	180
4.1. Generalități	180
4.2. Grupurile politice parlamentare.....	180
4.3. Opoziția parlamentară	183
4.4. Birourile și comitetele	183
4.5. Comisiile parlamentare.....	187
a. Definiție și funcții	187
b. Clasificări.....	187
c. Componentă și desemnarea membrilor.....	187

d. Comisiile permanente	188
e. Comisiile temporare (ad-hoc)	190
f. Comisiile speciale („select committees”).....	191
g. Comisiile fără specialitate („standing committees”)	191
h. Comisia întregii camere	191
i. Comisiile comune (mixte).....	191
j. Comisiile de anchetă.....	192
k. Comisiile de mediere	193
l. Reguli privind funcționarea comisiilor parlamentare	193
§5. Funcționarea parlamentului	194
5.1. Mandatul sau legislatura.....	194
5.2. Sesiunea	196
a. Categoriile de sesiuni.....	196
b. Convocarea sesiunilor parlamentare	196
c. Durata sesiunilor	197
5.3. Ședințele	198
5.4. Sistemul de vot	200
§6. Deputații și senatorii.....	202
6.1. Prezentare generală.....	202
6.2. Drepturi și obligații.....	205
6.3. Incompatibilități și imunități	206
6.4. Răspundere și sancțiuni	208
§7. Actele Parlamentului. Considerații generale	209
§8. Legea, ca act juridic al parlamentului.....	210
8.1. Conceptul de lege ca act juridic al parlamentului.....	210
8.2. Clasificarea legilor.....	214
8.3. Supremația legii.....	216
a. Conceptul de supremație a legii.....	216
b. Fundamentarea științifică a supremației legii	217
c. Explicarea supremației legii în raport cu supremația Constituției.....	218
d. Consecințele juridice ale supremației legii.....	219
8.4. Elaborarea legii	219
a. Inițiativa legislativă	220
b. Sesizarea Camerei competente	223
c. Examinarea și avizarea proiectului de lege de către comisiile parlamentare	231
d. Includerea proiectului de lege sau a propunerii legislative pe ordinea de zi a ședinței camerei parlamentare.....	231
e. Dezbaterile proiectului de lege în plenul camerelor parlamentului.....	231
f. Votarea proiectului sau a propunerii de lege	232
g. Medierea și concilierea	233
h. Semnarea legilor de către președintele camerei	233
i. Promulgarea legilor de către șeful de stat. Publicarea legilor.....	234
j. Aprobarea legii prin referendum.....	234
k. Alte reguli constituționale privind elaborarea legii.....	235
8.5. Modificarea, suspendarea și abrogarea legii	236

8.6. Deosebirile dintre constituție și legi	236
8.7. Conformitatea cu legea a celorlalte acte emise de către organele statului.....	237
§9. Regulamentele parlamentare	237
§10. Hotărârea, ca act juridic al parlamentului	239
§11. Moțiunile	240
§12. Actele structurilor parlamentare	241
Bibliografie la Capitolul VI	242
Capitolul VII. Puterea executivă	245
Secțiunea I. Precizări terminologice	245
Secțiunea a II-a. Structura executivului	245
Secțiunea a III-a. Raporturile legislativ-executiv	247
§1. Rolul legislativului în formarea executivului.....	247
1.1. Desemnarea șefului executivului.....	247
1.2. Desemnarea șefului de guvern și a membrilor acestuia	247
§2. Raporturile legislativ-executiv în legătură cu activitatea acestora	250
2.1. Intervenția legislativului în activitatea executivului.....	251
2.2. Intervenția executivului în activitatea legislativului.....	251
a. Cu prilejul inițiativei legislative	252
b. Cu prilejul promulgării legilor.....	252
c. Cu prilejul referendumului.....	252
§3. Compatibilitatea funcției parlamentare și funcției executive.....	252
§4. Creșterea rolului executivului. Cauze și consecințe.....	253
Bibliografie la Capitolul VII.....	254
Capitolul VIII. Instituția șefului de stat.....	255
Secțiunea I. Considerații generale.....	255
Secțiunea a II-a. Evoluția instituției șefului de stat în România	256
Secțiunea a III-a. Atribuțiile șefului de stat.....	258
§1. Rolul și atribuțiile șefului de stat în sistemele constituționale din alte state	258
§2. Rolul și atribuțiile Președintelui României.....	260
2.1. Atribuții privind legiferarea.....	261
2.2. Atribuții privind organizarea și funcționarea puterilor publice	261
2.3. Atribuții privind alegerea, formarea, avizarea formării, numirea sau revocarea unor autorități publice	262
2.4. Atribuții în domeniul apărării țării și asigurării ordinii publice	262
2.5. Atribuții în domeniul politicii externe	262
2.6. Alte atribuții	263
Secțiunea a IV-a. Desemnarea șefului de stat	263
§1. Desemnarea șefului de stat în dreptul comparat.....	263
§2. Alegerea șefului de stat în România.....	264
Secțiunea a V-a. Durata mandatului șefului de stat.....	265
Secțiunea a VI-a. Proceduri, solemnități, protocol	266
Secțiunea a VII-a. Răspunderea șefului de stat	267

§1. Imunitatea	267
§2. Răspunderea politică	268
§3. Răspunderea penală	268
Secțiunea a VIII-a. Actele șefului de stat	269
Bibliografie la Capitolul VIII	269
Capitolul IX. Curtea Constituțională a României	271
Secțiunea I. Controlul constituționalității în România	271
§1. Sediul materiei	271
§2. Caracterizarea Curții Constituționale	271
Secțiunea a II-a. Actele supuse controlului de constituționalitate	272
§1. Legile	272
§2. Tratatul sau alte acorduri internaționale	273
§3. Inițiativa de revizuire a Constituției	273
§4. Regulamentele Parlamentului	274
§5. Hotărârile camerelor parlamentare și ale Parlamentului	274
§6. Ordonanțele Guvernului	274
§7. Inițiativele legislative populare	274
Secțiunea a III-a. Alte atribuții ale Curții Constituționale	275
§1. Atribuția de a veghea la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și de confirmare a rezultatelor sufragiului	275
§2. Constatarea existenței împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României și comunicarea celor constatate Parlamentului și Guvernului	275
§3. Avizarea propunerii de suspendare din funcție a Președintelui României	276
§4. Atribuția de a veghea la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și de a confirma rezultatele acestuia	276
§5. Rezolvarea contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic	276
§6. Soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice	276
§7. Alte atribuții	277
Secțiunea a IV-a. Procedura în fața Curții Constituționale	277
§1. Procedura controlului constituționalității legilor	278
1.1. Procedura în cazul controlului prealabil de constituționalitate	278
1.2. Procedura în cazul judecării excepției de neconstituționalitate	279
§2. Procedura controlului constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale	281
§3. Procedura controlului constituționalității inițiativelor de revizuire a Constituției	281
§4. Procedura controlului constituționalității regulamentelor Parlamentului	281
§5. Procedura controlului constituționalității ordonanțelor Guvernului	282
§6. Procedura de constatare a existenței împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României	282
§7. Procedura avizării suspendării din funcție a Președintelui României	283

§8. Procedura controlului constituționalității partidelor politice.....	283
§9. Procedura soluționării conflictelor juridice de natură constituțională	284
§10. Alte proceduri	284
Secțiunea a V-a. Actele Curții Constituționale. Efecte juridice	284
§1. Denumirea actelor Curții Constituționale.....	284
§2. Efecte juridice.....	285
Bibliografie la Capitolul IX.....	287
Capitolul X. Autoritatea judecătorească.....	288
Secțiunea I. Terminologie și noțiuni	288
Secțiunea a II-a. Specificul activității jurisdicționale.....	290
§1. Principiile fundamentale potrivit cărora se realizează justiția	291
1.1. Principiul legalității	291
1.2. Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți	292
1.3. Folosirea limbii oficiale și a limbii materne în justiție	292
1.4. Dreptul la apărare	293
1.5. Prezumția de nevinovăție	293
1.6. Independența judecătorului și supunerea lui numai legii	293
§2. Organele autorității judecătorești	295
Secțiunea a III-a. Raporturile cu legislativul și executivul	296
Bibliografie la Capitolul X.....	297
Index.....	299